

Nr.125 (179) Pirmadienis, 1946 m. birželio mėn. 24 d. II metat

BIRŽELIO 23-JI

Lietuvių tauta, 1940 metais netekusi laisvės, galvoja, kad 1941 m. birželio 22 d. prasidėjusiame rytuose kare ji vėl atsi-kovos nepriklausomybę. Kūrėsi visuose Lietuvos kampuose lais-vės karžygių būreliai. Kiekvienas tikras lietuvis jautė pareigą kuo nors prisidėti prie gretesnio laisvės grąžinimo. Tauta lau-kė progos sukilti. Jau birželio mėn. 23 d. Kauno radijo stotis buvo sukilėlių rankose. Tą pačią dieną su džiaugsmo ašaromis aky-se klausėmės iš Kauno radijo Lietuvos himno, Lietuvos nepriklau-somybės paskelbimo ir laikinosios vyriausybės sudarymo. Lietuva paskendo trispalvių vėliavų jūroje. Lietuva džiūgavo. Provinci-joje kūrėsi savo valdžia. Jautėmės grąžinę Lietuvai naują laisvę. Tik greit paaiškėjo, kad naciškoji Vokietija atėjo kaip žiaurus priešas. Naujieji okupantai siekė Lietuvą visiškai pavergti ir ją kolonizuoti vokiečiais. Laisvės ištroškusiems lietuviams vėl te-ko slėptis į pogrindį ir laukti Vakarų demokratijų išgelbėjimo.
K.Š.

IŠ PASAULIO

PARYŽIAUS KONFERENCIJA PAGREITINS PARBĄ. Paryžius.BBC.VI.24. Šeštadienio posėdžio metu užs. reik. ministrai Triesto klausimo nesvarstė. Vakar posėdžio nebuvo, tačiau ministrai pavaduotojai buvo susirinkę aptarti šios dienos posėdžio darbu tvarką. Šios dienos posėdis numatytas 13.30 val. Darbotvarkė: 1) Italijos sie-na su Prancūzija, 2) Italijos siena su Austrija ir 3) Italijos laivyno paskirstymas. Šeštadienio posėdžio metu užs. reik. ministrai pritarė Bevinio pasiūlymui pagreittinti konferencijos darbus, kad iki atšalinčio penktadienio galima būtų baigti taikos sutarčių svarstymą. Šią savaitę kasdien įvyks po du posėdžius. Byrnes, atsižvelgdamas į greitą taikos sutarčių klausimo išsprendimą pa-siūlė išsiųsti kvietimus bendrai taikos konferencijai, kuri į-vyks liepos 15 d. Molotovas šį pasiūlymą atmetė, nes datą galima esą nustatyti tik tada, kada busių keturių didsiųjų. Jau susitarti Byrnes pasiūlymu vėl nutarta kasdien daryti spaudos konferenci-jas, kurios nuo praėjusio penktadienio buvo nutrauktos. Bevinas pasiūlęs spręsti Do.ekinese malyne klausimą, bet ir šia Molotovas nesutikęs, nes jis esąs tuo klausimu dar nepasirengęs. Londono radijo apšvaigalininkas pareiškė, kad Paryžiaus konferencija, pra-sidėjusi be jokios vilties susitarti, pradedanti duoti atsargaus optimizmo. Praėjusi savaitė perodėjusi; kad užs. reik. ministrai yra įsisąmoninę dabartinės konferencijos svarbumą ir siekia kaip nors susitarti. Savo teigimui patvirtinti jis paminėjo Italijos kolonijų sprendimo atidėjimą vieneriems metams, kada bendras vaizdas jau būtų pakankamai išvyskėjęs. Ta prasme reikia aiš-kinti ir Molotovo pasiūlymo priėmimą be jokių diskusijų. Tuo pa-siūlymu Italijos taikos sutarties vykdymo kontrolė pavedama ne specialiai komisijai, o keturiems ambasadoriams Romoj. Italijos reparacijų klausimas taip pat turės tendencijos būti išspręstas. Molotovas reikalauja reparacijas padengti Italijos produkcijos gaminitis per 6 metus. Kiti pasipriešina, nes tada būtų sutrikdy-tas ūkinis Italijos gyvenimas. Bet kompromisinis Bidault pasiū-lymas - išmokėti reparacijas ne per 6, bet per 8 metus-greiči u-siai busisųpriimtas. Ta pačia prasme reikia vertinti ir Bevinio

pasitarėjimą atitraukti britų kariuomenę iš Italijos, o Molotovui iš Bulgarijos per 90 dienų nuo taikos sutarties pasirašymo. Šiuo klausimu problema ir toliau liekanti Triesto ir Venecijos Džulijos. Penktadienį, vakarienės metu, Byrnes davęs Molotovui nedviprasmiškai suprasti, kad JAV jokiomis sąlygomis nesutiksiančios Triestą priskirti prie Jugoslavijos. Molotovas iš savo pusės taip pat pareiškė, kad T.Sąjunga niekada nesutiksianti Triestą prijungti prie Italijos. Šiuo klausimu taip pat esąs jaučiamas atoslūgis po to, kai Bidault pasiūlė visą ginčijamą sritį su Triestu palikti laikinai valdžiai, o po to plebiscitu ar kuriuo kitu būdu atsiklausti gyventojų valios. - Tačiau pati Italija pradėjo rodyti tvirtą, bekompromisinį nusistatymą. De Gasperi vakar krikščionių demokratų susirinkime pareiškė, kad jokių oficialių pareiškimų nesą gauti apie Triesto ar vakarinių ginčijamos provincijos miestų priskyrimo prie Jugoslavijos. Bet jei jau tai pasitvirtintų, respublikinė Italija pasipriešintų visomis priemonėmis. Italija esanti silpna, neapsiginklavusi, bet jos niekas negalys priversti priimti jai priešingus sprendimus.

PRANCŪZIJOJE SUDARYTA NAUJA VYRIAUSBĖ. Paryžius, BBC ir Špetc. rad.VI.24. Šiandien. l v.45 min. Paryžiuje paskelbta, kad Bidault sudarė kvolinę vyriausybę, į kurią įeina 8 ministrai MRP (pažangiųjų katalikų), 7 - komunistai, 6 - socialistai ir keli kiti. Bidault lieka ir toliau užs. reik. ministru. Vidaus reikalų ministras - socialistas, finansų - paž. katalikas. Ministro pirmininko pavaduotojai: ligšiolinis min. pirmininkas soc. P. Gomin ir komunistas M. Thorez. Trečiadienį naujasis kabinetas prisistatys parlamentui. Socialistų pirm. Meyer pareiškė, kad socialistai sutikę įeiti į Bidault kabinetą, nes jis sutikęs įvykdyti socialistų sąlygas: 1) ratifikuoti finansinį Bliumo susitarimą su JAV, 2) rinkimus įvykdyti spalio mėn. 15 d., 3) pagreitinti naujosios konstitucijos parengimą ir 4) padidinti atlyginimus, nepakeičiant kainų. Komunistai sutikę įeiti į Bidault vyriausybę dėl to, kad jis garantavęs, jog visiems priklausantiems prie profesinių sąjungų darbininkams busias pakeltas atlyginimas 15%. Komunistai iš pradžių reikalavę 25%.

TRUMPOS ŽINIOS

Moskva.VI.24. Visoje Latvijos tarybų respublikoje švenčiama šaulioji šventė "Lyguo". Jau keletą dienų visame krašte ejo šalumynų judėjimas: buvo gabenami medeliai, vainikai, gėlės. Rygoje, Liepojuje, Jalgavoje ir kituose miestuose žmonų minios užauja gatvėse. Visur dainos ir muzika. Šventės programoje dalyvauja teatrų artistai ir mokytojai.

BBC.VI.24. Tarybų spauda daug rašo apie birželio 22 d., nes tą dieną 1941 m. Vokietiją puolė Tarybų Sąjunga. Per karą žuvo 7 milijonai tarybų piliečių.

- Antradienį susirenka Italijos parlamentas, kuris turės išrinkti 1 metų respublikos prezidentą. Naujasis parlamentas paleisias seną, kuris buvo karaliaus sudarytas iš princų ir kity monarchistų. Ar Italijoje bus tik vieno rūmų parlamentas, turės nuspręsti naujoji konstitucija, kurią parengs parlamentas.

- Amerikos atstovas ūkinėje Taryboje pareiškė, kad JAV esančios labai suinteresuotos greitu su Tarybų tarptautinės pabėgėlių organizacijos, kuri pabėgėlių globą perimty iš darbų baigiančios UNRRA'os. Negalį būti kalbos apie tvarkos atstatymą pasulyje, prieš tai neišsprendus pabėgėlių problemas.

Pietų Vok. rad. Vakari Sofijoje užduotas paskutinis opozicijos laikraštis, priklausęs socialistams. Kiti opozicijos laikraščiai jau buvo užduoti prieš kelias savaites.